

[Johs. Christiansen.]

bragt en værnepligtslovgivning så retfærdig, så rationel og så økonomisk forsvarlig, som det er muligt. Forhåbentlig vil et flertal være enigt med mig i denne betragtning. I så fald skulle det vel ikke være helt udelukket, at man kunne snakke sig tilrette om at få rettet nogle af de fejl, der efter min mening er i lovforslaget, og som jeg her har udtalt mig om. Iøvrigt skal jeg henvise til de udtalelser, jeg fremsatte, da vi sidst havde et lovforslag af samme indhold som dette til behandling.

Ingmar Wagner: Kommunisterne er enige i, at værnepligtsloven trænger til en gennemgribende revision, men vi mener ikke, at det foreliggende lovforslag indeholder en sådan, tværtimod mener vi, at der på to væsentlige punkter direkte er tale om tilbageskridt eller, om man vil, en skærpelse af værnepligtsloven. Her tænker vi først og fremmest på, at man nu nedsætter sessionsalderen til 18 år, samtidig med at der sker en stramning af betingelserne for værnepligtens udsættelse, idet udsættelsen ikke længere skal være en ret, selvom arbejdsmæssige og uddannelsesmæssige grunde taler derfor.

Efter vor mening, som også kraftigt er blevet understreget af det ærede medlem hr. Alfred Jensen ved behandlingen af det tilsvarende forslag i 1952, vil nedsættelsen af sessionsalderen og den dermed følgende tidligere indkaldelse virke forstyrrende for ikke at sige direkte skadeligt på et stort antal unge, idet det vil kunne skade dem senere hen i livet. Særlig hårdt vil disse skærpelser naturligvis virke med den urimelig lange tjenestetid, som vi nu har. Den tidligere indkaldelse til aftjening af værnepligten såvel som de strammere udsættelsesbestemmelser vil efter vor mening også betyde forcerede og større indkaldelser af unge til soldatertjenesten, og der er vel ikke noget, der er mere urimeligt end netop dette i øjeblikket. Det er ikke mange dage siden, vi her i folketinget af forsvarsministeren fik at vide, at der i forbindelse med de forestående indkaldelser i november ville opstå en meget kraftig overbelægning på en række kaserner. Man har endog i den socialdemokratiske presse, før socialdemokratiet overtog regeringsmagten, kunnet læse, at det vil

komme til at dreje sig om en gennemsnitlig overbelægning på ca. 34 pct., og på nogle kaserner vil overbelægningen endda blive på 100 pct. Desuden har vi her i folketinget af forsvarsministeren hørt, at det vil tage år, inden disse forhold kan ændres.

Denne katastrofale udvikling er allerede hastigt på vej. Allerede nu er man på nogle kaserner begyndt at nedlægge de i forvejen meget få samlingsstuer for at få plads til de nyindkaldte. Under sådanne forhold mener vi at det vil være mere end uforsvarligt at skærpe indkaldelsesbestemmelserne. Der er derimod efter vor mening al grund til at nedsætte antallet af indkaldelser og til ikke at forcere dem. Kun gennem en nedsættelse af indkaldelsernes antal vil der kunne skabes blot nogenlunde tålelige forhold på kasernerne.

De unge, som nedsættelsen af værnepligtsalderen vil ramme hårdest, er utvivlsomt lærlingene indenfor industri, handel og håndværk. De har almindeligvis en læretid på 4 år, og størsteparten af dem tiltræder lærepladsen omkring ved 15 års alderen. I går kunne vi høre af undervisningsministeren, at alderen for tiltrædelsen af læreforhold var gennemsnitlig 15½ år. Det vil i realiteten sige, at når de har udstået læretiden, skal de lige ind til militærtjenesten, såfremt de da ikke er kommet så sent i lære, at der ligefrem kan blive tale om at afbryde læretiden. Det må være klart for enhver, at det er meget uheldigt for disse unge.

Gennem 4 års læretid har de arbejdet for en ussel løn, og gennem en årrække har de set hen til den dag, de ikke længere skulle ligge forældrene til byrde, men selv kunne klare sig og måske få rettet deres dårlige økonomi op. Nogle har vel oven i købet regnet med efter læretidens udståelse at arbejde et år eller mere som svende, således at de kan lægge lidt til side til soldatertiden med dens kummerlige økonomi. Alt dette er udelukket nu. Og hvad der måske kan være endnu værre: en direkte overgang fra læreplads til soldatertjenesten betyder, at disse unge ikke får den nødvendige rutine i deres fag, der kvalificerer dem som dygtige arbejdere. Halvandet års soldatertjeneste umiddelbart efter aflæggelse af svendeprøven vil simpelthen komme til at virke ødelæggende for mange unges muligheder for senere hen at klare sig i den hårde kon-